

**NACIONALINĖS IMUNOPROFILAKTIKOS
2024–2028 METŲ
PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ
PLANO**

**2025 M. ĮGYVENDINTŲ VEIKLŲ
ATASKAITA**

Lietuvos Respublikos sveikatos
apsaugos ministerija

ĮVADAS

Siekiant valdyti, pašalinti ir išnaikinti vakcinomis valdomas užkrečiamąsias ligas, didinti skiepijimo saugumą, veiksmingumą ir prieinamumą bei garantuoti skiepijimą kokybiškomis vakcinomis, parengta Nacionalinė imunoprofilaktikos 2024–2028 metų programa (toliau – NIP). Rengiant šią programą atsižvelgta į Pasaulio sveikatos organizacijos (toliau – PSO), taip pat į Europos Sąjungos teisės aktų, reglamentuojančių vakcinomis valdomų užkrečiamųjų ligų epidemiologinę priežiūrą ir profilaktiką, tokių kaip PSO Imunizacijos darbotvarkė 2030, PSO Kovos su gimdos kaklelio vėžiu strategija, PSO Sveikatos sektoriaus atsako į virusinį hepatitą PSO Europos regione veiksmų planas, Europos Komisijos 2021 metų kovos su vėžiu planas, nuostatas ir atliktų mokslinių tyrimų rezultatus.

Pirmoji Lietuvos Respublikos Nacionalinė imunoprofilaktikos programa patvirtinta 1992 m., į jos metu sudarytą Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepijimų kalendorių buvo įtrauktos vakcinos nuo 8 infekcijų (tuberkuliozės, difterijos, stabligės, kokliušo, poliomieliito, tymų, raudonukės, epideminio parotito). Šiuo metu pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepijimų kalendorių, patvirtintą sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-955 „Dėl Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepijimų kalendoriaus patvirtinimo“, vaikai nemokamai skiepijami nuo tuberkuliozės, hepatito B, kokliušo, difterijos, stabligės, B tipo *Haemophilus influenzae* infekcijos, poliomieliito, pneumokokinės infekcijos, tymų, epideminio parotito, raudonukės, žmogaus papilomos viruso, B tipo meningokokinės infekcijos ir rotavirusinės infekcijos. Šie skiepai nėra privalomi, jie – rekomendacinio požiūrio. Prieš atliekant kiekvieną skiepijimą vaiko tėvai ar globėjai informuojami apie vakcinų skyrimą, galimas nepageidaujamas reakcijas, gavę šią informaciją tėvai turi pasirašyti sutikimo dėl sveikatos priežiūros paslaugų teikimo formoje. Jei vaikas dėl įvairių priežasčių nėra laiku paskiepijamas, jam gali būti sudaromas individualus skiepijimų kalendorius, remiantis indikacijomis nurodytomis vaistinių preparatų charakteristikų santraukose.

Vykdamat imunoprofilaktiką susiduriama su įvairiais iššūkiais – plinta dezinformacija, dalis asmenų yra skeptiški, abejoja vakcinų saugumu, veiksmingumu bei svarba. Mažėjant skiepijimo apimtims sunkiau sukurti bei išlaikyti kolektyvinį imunitetą, apsaugantį visą populiaciją. Skiepijimo aprėpčių didinimui ir abejonių dėl imunoprofilaktikos mažinimui pasitelkiamos kompleksinės intervencijos, apimančios ir pacientų ir sveikatos priežiūros specialistų edukaciją, komunikacijos tobulinimą, vakcinacijos prieinamumo ir patogumo didinimą. 2021 m. atlikta sisteminė analizė, skirta išanalizuoti įvairias intervencijas, skirtas padidinti imunoprofilaktiką nuo žmogaus papilomos viruso infekcijos tarp paauglių. Apžvelgtos intervencijos apėmė priminimų siuntimą, švietimą ir mokymus, informacijos teikimą, komunikacijos kampanijas, intervencijas mokyklose bei įvairias jų kombinacijas. Geriausius rezultatus parodė daugiakomponentės strategijos, jų efektyvumą lemia daugialypiškumas, dėl kurio šios strategijos gali būti geriau pritaikytos prie konkrečios aplinkos ir tikslo [1].

Panašūs rezultatai gauti ir kitoje sisteminėje analizėje, kurią 2022 m. atliko P. Singh ir kiti autoriai. Joje išanalizuotos pasauliniu mastu išbandytos intervencijos, o išvadose akcentuojamas strategijų pagrindimas remiantis tikslines grupės poreikiais ir abejonių dėl imunoprofilaktikos priežastimis, taip pat šeimos ir bendruomenės narių įtraukimas [2].

---

1 - Acampora A, Grossi A, Barbara A, Colamesta V, Causio FA, Calabrò GE, ir kt. Increasing HPV Vaccination Uptake among Adolescents: A Systematic Review. *Int J Environ Res Public Health*. 2020 m. lapkričio;17(21):7997.

2 - Singh P, Dhalaria P, Kashyap S, Soni GK, Nandi P, Ghosh S, ir kt. Strategies to overcome vaccine hesitancy: a systematic review. *Systematic Reviews*. 2022 m. balandžio 26 d.;11(1):78.

Svarbų vaidmenį skiepavimo sprendimuose atlieka informacijos šaltiniai. Didelis pasitikėjimas socialiniais tinklais kartu su ribotu akademinės literatūros naudojimu padidina visuomenės pažeidžiamumą dezinformacijai. Ši problema ypač išryškėjo COVID-19 pandemijos metu, kai sklaidžiama klaidinanti informacija sustiprino visuomenės abejones. Priešingai, pasitikėjimas sveikatos priežiūros specialistais ir valstybinėmis sveikatos organizacijomis, turi reikšmingą įtaką visuomenės vakcinų pasitikėjimui.

Nacionalinės imunoprofilaktikos 2024–2028 metų programos siekis yra valdyti vakcinomis išvengiamas ligas, didinti skiepavimo saugumą, veiksmingumą ir prieinamumą, remiantis tarptautinėmis rekomendacijomis ir ilgamete Lietuvos skiepavimo praktika. Imunoprofilaktiniame darbe susiduriama su iššūkiais, tokiais kaip dezinformacija ir visuomenės skepticizmas, todėl efektyviausios yra kompleksinės, į edukaciją, komunikaciją ir bendruomenės įtraukimą orientuotos strategijos, skirtos skiepavimo aprėpčių didinimui.

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos duomenimis, 2025 m. ir toliau daugėjo vaikų, paskiepytų nuo žmogaus papilomos viruso (2024 m. paskiepyta 59,27 proc. vienuolikamečių vaikų, pernai – 60,45 proc.; skiepiant dvylikos metų vaikus antrąja doze pokytis didesnis: 2024 m. – 70,73 proc., 2025 m. – 73,66 proc.). Skiepavimo tuberkuliozės vakcina ir difterijos, stabligės, kokliušo vakcina apimtys išliko tokios pačios kaip pernai ir, nors nesiekia rekomenduojamo lygio, tačiau išliko stabilios ir nesumažėjo. Naujagimių skiepavimo nuo hepatito B ir 2 metų vaikų skiepavimo nuo tymų, epideminio parotito, raudonukės lygis išliko beveik stabilus – sumažėjimas yra labai nežymus, pavyzdžiui, skiepavimo nuo tymų, epideminio parotito, raudonukės lygis pakito nuo 86,17 proc. iki 85,79 proc. Mažėjimas užfiksuotas skiepiant nuo pneumokokinės infekcijos – nuo 81,47 proc. (2024 m.) iki 79,46 proc. (2025 m.), rotavirusinės – infekcijos nuo 77,09 proc. (2024 m.) iki 75,8 (2025 m.) ir meningokokinės infekcijos – nuo 76,74 proc. (2024 m.) iki 75,5 proc. (2025 m.).

2025 m. įgyvendintos veiklos

<p>1 uždavinys. Įvertinti Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių bei suaugusiųjų skiepimo tvarką ir svarstyti naujų vakcinų įtraukimą ar rizikos grupių išplėtimą / mažinimą</p>	<p>1.1. reguliariai vertinti naujų vakcinų įtraukimą į Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių ar naujas rizikos grupes</p>	<p>2025 m. birželio 25 d. priimtas NIP koordinavimo tarybos nutarimas dėl skiepimo nuo hepatito B taktikos pakeitimo: atlikti reikiamus veiksmus, kad nuo 2027-08-01 būtų pereinama prie rizikos grupėms priklausančių naujų skiepimų ir universalios kūdikių vakcinacijos (skiepijant šešiavalente kokliušo, difterijos, stabligės, poliomielito, B tipo Haemophilus influenzae ir hepatito B vakcina), esant didesniai suskiepėjimui, vakcinacijos šešiavalente vakcina pradžios data gali būti koreguojama.</p> <p>2025 m. birželio 25 d. NIP koordinavimo taryboje svarstytas klausimas dėl COVID-19 vakcinų integravimo į Nacionalinę imunoprofilaktikos 2024–2028 metų programą (nuo 2027 m. sausio 1 d. ar kitos datos), galutinis sprendimas dar nepriimtas.</p>
	<p>1.2. svarstyti 65 metų ir vyresnių asmenų skiepimą nuo pneumokokinės infekcijos</p>	<p>2025 m. spalio 23 d. priimtas NIP koordinavimo tarybos nutarimas dėl Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžeto lėšomis pneumokokinės infekcijos vakcina skiepjamų rizikos grupių išplėtimo: keisti Nacionalinę imunoprofilaktikos 2024–2028 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2024 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. V-192 „Dėl Nacionalinės imunoprofilaktikos 2024–2028 metų programos patvirtinimo“, nurodant, kad nuo 2025 m. lapkričio 15 d. PSDF biudžeto lėšomis pneumokokine vakcina būtų skiepijami 65 m. amžiaus ir vyresni bei kitoms rizikos grupėms priklausantys asmenys. Atitinkamai keisti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. spalio 8 d. įsakymą Nr. V-1130 „Dėl Pneumokokinės infekcijos rizikos grupių patvirtinimo“.</p>

2025 m. įgyvendintos veiklos

1 uždavinys. Įvertinti Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių bei suaugusiųjų skiepimo tvarką ir svarstyti naujų vakcinų įtraukimą ar rizikos grupių išplėtimą / mažinimą	<p>1.3. svarstyti papildomas erkinio encefalito rizikos grupes, svarstyti jų skiepimo galimybes</p>	<p>2025 m. spalio 23 d. priimtas NIP koordinavimo tarybos nutarimas PSDF biudžeto lėšomis erkinio encefalito vakcina skiepjamų rizikos grupių išplėtimo: keisti Nacionalinę imunoprofilaktikos 2024–2028 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2024 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. V-192 „Dėl Nacionalinės imunoprofilaktikos 2024–2028 metų programos patvirtinimo“, nurodant, kad nuo 2025 m. lapkričio 15 d. PSDF biudžeto lėšomis erkinio encefalito vakcina būtų skiepjami 50-60 m. (imtinai) amžiaus asmenys.</p>
	<p>1.4. svarstyti skiepimo nuo vėjaraupių įtraukimą į Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių</p>	<p>2025 m. klausimas nebuvo svarstytas</p>

2025 m. įgyvendintos veiklos

<p>2 uždavinys. Siekiant užtikrinti pakankamą gyventojų apsaugą nuo vakcinomis valdomų užkrečiamųjų ligų bei valdyti šių ligų plitimą populiacijoje, didinti skiepavimo aprėptis</p>	<p>2.1. nustatyti skiepavimo aprėpties didinimo kriterijus, atliktų veiksmų efektyvumo vertinimo tvarką ir atskaitomybę</p>	<p>Atlikta 2024 m.</p>
	<p>2.2. organizuoti tikslinių grupių požiūriu į skiepavimą stebėseną, atliekant kokybinį tyrimą. Vadovaujantis kokybinio tyrimo rezultatais, esant poreikiui, koreguoti skiepavimo aprėpties didinimo planą</p>	<p>2025 m. atlikti du kiekybiniai tyrimai – „Skiepais valdomų ligų epidemiologiniai dėsningumai ir ugdymo įstaigas lankančių vaikų tėvų ir globėjų žinių apie skiepais valdomas ligas vertinimas“ ir „Nacionalinės imunoprofilaktikos 2019–2023 metų programos ir skiepavimo aprėpties įgyvendinimo vertinimas“</p> <p>Kokybinio tyrimo rezultatai bus paskelbti ne vėliau kaip 2026 m. birželio mėn.</p>
	<p>2.3. reguliariai informuoti visuomenę apie skiepavimą nuo užkrečiamųjų ligų; įtraukiant į Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepavimų kalendorių naujas vakcinas, organizuoti tikslinių gyventojų grupių informavimo apie pradedamus skiepavimus kampaniją</p>	<p>Informacija platinta per asmens sveikatos priežiūros įstaigas (ASPI) ir savivaldybių administracijas: parengti ir išplatinti 3 teminiai naujienlaiškiai, 5 informaciniai vaizdo įrašai bei 7 lankstinukai vakcinacijos skatinimo temomis, skirti apskričių asmens sveikatos priežiūros įstaigoms (ASPI). Vaizdo įrašai buvo transliuojami ASPI laukiamųjų ekranų sistemose, o naujienlaiškiai skelbti ASPI interneto svetainėse. Siekiant užtikrinti platesnę informacijos sklaidą, naujienlaiškiai perduoti visų savivaldybių administracijoms su kvietimu viešinti informaciją jų interneto svetainėse ir socialiniuose tinkluose.</p> <p>Vyko aktyvus bendradarbiavimas su savivaldybių visuomenės sveikatos biurais (VSB), kurie informaciją apie skiepavimą platino per elektroninių dienynų platformas tėvams, kurių vaikai lanko ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigas.</p> <p>Informacija viešinta ir naudojant masinės informacijos kanalus, socialinius tinklus: iš viso parengti ir pavišinti 202 informaciniai pranešimai apie vakcinacijos svarbą</p>

2 uždavinys. Siekiant užtikrinti pakankamą gyventojų apsaugą nuo vakcinomis valdomų užkrečiamųjų ligų bei valdyti šių ligų plitimą populiacijoje, didinti skiepavimo aprėptis

2.4. periodiškai (ne rečiau kaip kartą per metus) organizuoti susitikimus su gyventojais ir ekspertais savivaldybėse, kuriose stebimos mažiausios vaikų skiepavimo aprėptys

(interviu, straipsniai spaudoje, publikacijos interneto svetainėse ir socialiniame tinkle „Facebook“), nuosekliai stiprinant visuomenės informuotumą ir pasitikėjimą skiepais.

Papildomai:

LITEXPO sveikatos parodoje skaityti 4 pranešimai apie vakcinacijos svarbą, aktyviai bendrauta su lankytojais skiepavimo temomis.

Organizuota bendruomeninė kalėdinių žaisliukų akcija – rankų darbo žaisliukai papuošė Šilutės miesto eglę, simboliškai kviesdami bendruomenę pasirūpinti savo ir artimųjų sveikata skiepijantis.

Klaipėdos sveikatos mugė metu su lankytojais diskutuota vakcinacijos temomis, platinti vaikų profilaktinių skiepavimų kalendoriai ir informaciniai lankstinukai.

Apskirtyse organizuoti 92 susitikimai su gyventojais, apvaliojo stalo diskusijos su ASPĮ, savivaldybių administracijų atstovais dėl nepakankamų vaikų imunizacijos aprėpties.

Parengta ir išsiųsta 130 raštų savivaldybėms, ASPĮ, VSB dėl:

- užkrečiamųjų ligų epidemiologinės situacijos ir imunoprofilaktinio darbo apskrityse;
- nepakankamų vaikų skiepavimo aprėpties;
- vaikų skiepavimo skatinimo ir aprėpties didinimo;
- asmenų, priklausančių rizikos grupėms, skiepavimo;
- ataskaitinių m. vaikų skiepavimų aprėpties analizės;
- suaugusiųjų imunoprofilaktikos;
- vaikų, imigravusių iš Ukrainos, skiepavimo;
- komunikavimo apie skiepus su globėjais ir pacientais.

2 uždavinys. Siekiant užtikrinti pakankamą gyventojų apsaugą nuo vakcinomis valdomų užkrečiamųjų ligų bei valdyti šių ligų plitimą populiacijoje, didinti skiepavimo aprėptis

401 nėsčioji išklauė pranešimus vakcinacijos tema:

1. 2025-04-16 skaitytas pranešimas Vilniaus visuomenės sveikatos biuro organizuotame nuotoliniame susitikime nėsčiosioms „Skiepai – patikima apsauga nuo užkrečiamųjų ligų“ (103 klausytojos);
2. 2025-04-30 skaitytas pranešimas Vilniaus visuomenės sveikatos biuro organizuotame nuotoliniame susitikime nėsčiosioms „Skiepai naujagimystėje – kodėl svarbu?“ (72 klausytojos);
3. 2025-06-06 organizuota vieša konsultacija nėsčiosioms „Skiepai – efektyvi ligų prevencija“. Marijampolės departamento organizuotas susitikimas. (21 klausytoja);
4. 2025-08-20 skaitytas pranešimas Vilniaus visuomenės sveikatos biuro organizuotame nuotoliniame susitikime nėsčiosioms „Kaip formuojasi apsauga (imunitetas) po vakcinacijos“ (75 klausytojos);
5. 2025-10-16 skaitytas pranešimas Telšių visuomenės sveikatos biuro organizuotame nuotoliniame susitikime nėsčiosioms „Kodėl svarbu skiepytis nėsčiosioms?“ (43 klausytojos);
6. 2025-10-29 skaitytas pranešimas Šiaulių visuomenės sveikatos biuro organizuotame nuotoliniame susitikime nėsčiosioms „Skiepai – patikima apsauga nuo užkrečiamųjų ligų“ (32 klausytojos);
7. 2025-11-26 skaitytas pranešimas Vilniaus visuomenės sveikatos biuro organizuotame nuotoliniame susitikime nėsčiosioms „Kodėl vaikams būtini skiepai?“ (55 klausytojos).

<p>2 uždavinys. Siekiant užtikrinti pakankamą gyventojų apsaugą nuo vakcinomis valdomų užkrečiamųjų ligų bei valdyti šių ligų plitimą populiacijoje, didinti skiepavimo aprėptis</p>	<p>2.5. didinti vakcinų prieinamumą skaitmenizuojant procesus: užtikrinti registraciją skiepams per Išankstinę pacientų registracijos sistemą; išbandyti galimybes gyventojams centralizuotai gauti priminimus apie vakcinacijos laiką į Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių įrašytomis vakcinomis</p>	<p>2025-05-09 parengta skiepavimo nuo ŽPV švieslentė: https://nvsc.lrv.lt/lt/naujienos/skurta-skiepavimo-nuo-zpv-svieslente/. 2023-2024 m. buvo atliktas pilotinis tyrimas ir siūsti priminimai apie skiepimą ŽPV vakcina 11-12 m. amžiaus vaikus augintiems tėvams Klaipėdos mieste, kurio metu paaiškėjo, kad svarbu būtų šią veiklą vykdyti visoje Lietuvoje ir siūsti priminimus apie visas į Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių įrašytas vakcinas. Todėl 2025 m. birželio mėn. atlikta reikalingų keitimų Elektroninėje sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinėje sistemoje (ESPBI IS) analizė, 2025 m. spalio 31 d. ir lapkričio 25 d. organizuoti seminarai dėl ESPBI IS identifikuotų trūkumų ir poreikių bei tobulinimo galimybių (vakcinacijos duomenų skaitmenizavimui), o 2025 m. gruodžio 30 d. parengta ataskaita.</p>
	<p>2.6. užtikrinti pakankamą sveikatos priežiūros specialistų informuotumą ir budrumą apie vakcinas, galimas nepageidaujamas reakcijas, vakcinų rizikos ir naudos santykį organizuojant mokymus, parengiant ir periodiškai atnaujinant informacinę medžiagą</p>	<p>Skaityti pranešimai sveikatos priežiūros specialistams: 2025 m. vasario 26 d. skaitytas pranešimas „Vaikų imunoprofilaktika Lietuvoje ir iššūkiai“ Nacionalinėje sveikatos taryboje 2025 m. gegužės 8 d. skaityti 4 pranešimai asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistams nuotolinėje mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Skiepais valdomos infekcijos – ką turime žinoti?“ 2025 m. birželio 15 d. skaitytas pranešimas „Vaikų skiepavimo apimtys ir probleminiai aspektai“ Pediatrių draugijos konferencijoje „Modernioji pediatrija 2025 m.“ 2025 m. rugsėjo 11 d. organizuotas nuotolinis susitikimas su sveikatos priežiūros specialistais dėl skiepavimo nuo COVID-19 ligos ir gripo.</p>

2025 m. įgyvendintos veiklos

2 uždavinys. Siekiant užtikrinti pakankamą gyventojų apsaugą nuo vakcinomis valdomų užkrečiamųjų ligų bei valdyti šių ligų plitimą populiacijoje, didinti skiepavimo aprėptis

2025 m. spalio 24 d. konferencijoje „Vaikų sveikatos priežiūra 2025“ skaitytas pranešimas tema „Lietuvos Nacionalinės imunoprofilaktikos programa 2024-2028: antrieji metai“ NVSC tinklapyje paskelbtos PSO rekomendacijos ASPĮ specialistams, kaip bendrauti su tėvais / globėjais skiepimų klausimais:

<https://nvsc.lrv.lt/public/canonical/1756275057/8252/WHO-EURO-2025-8926-48698-80758-ltu.pdf>

Atlikta analizė (Landscape Analysis), siekiant nustatyti vakcinacijos paslaugų bei vakcinacijos politikos aspektus, susijusius su vaikų skiepimais; suprasti, kaip kiekvienoje šalyje organizuojama ir įgyvendinama vakcinacijos politika, ypatingą dėmesį skiriant vaikų vakcinacijai. Atlikta sveikatos priežiūros specialistų apklausa ir parengta analizė „Online survey for primary health care specialists who provide children's vaccinations“. Dalyvavusios šalys: Lietuva, Vengrija, Latvija, Lenkija, Ispanija.

Higienos instituto Kompetencijų centras vykdo profesinės kvalifikacijos tobulinimo kursus, skirtus sveikatos priežiūros specialistams.

Įgyvendinant pažangos priemonės projektą „Specialistų mokymas ir kvalifikacijos kėlimas“ Nr. 09-018-P-0001, parengtos naujos kvalifikacijos kėlimo mokymų programos ir vykdomi mokymai.

2.7. didinti gyventojų informuotumą apie vakcinas, galimas nepageidaujamas reakcijas, vakcinų rizikos ir naudos santykį organizuojant paskaitas apie vakcinaciją vaikų ugdymo įstaigose, hibridines diskusijas su tėvais vakcinacijos

Lankstinukų ir plakatų skiepavimo skatinimo tema dalijimas ASPĮ (poliklinikose, akušerijos-ginekologijos, gimdymo, infekcijų kontrolės skyriuose), savivaldybėse, seniūnijose ir kt. Iš viso išdalinta 20 500 skrajučių „Vaikų profilaktinių skiepimų kalendorius“, 21 500 lankstinukų vaikų skiepavimo tema ir apie 9 000 plakatų. Parengtas ir pateiktas derinimui projekto

2025 m. įgyvendintos veiklos

	<p>tematika, imunoprofilaktikos kursą aukštųjų mokyklų studentams</p>	<p>finansavimo sąlygų aprašas (PFSA), kurio vienas iš tikslų – parengti vakcinacijos skatinimui skirtą komunikacijos strategiją, siekiant efektyviai vykdyti socialinę komunikacijos kampaniją, pasitelkiant šiuolaikinius sklaidos būdus per nuomonės formuotojus ir kitas priemones.</p> <p>Laisvai pasirenkamas dalykas imunoprofilaktikos tematika „Ką apie vakcinas turime žinoti kiekvienas“ pradėtas dėstyti Vilniaus universitete 2025/2026 m. m. SAM, kartu su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, vykdo vertinimą dėl galimybių organizuoti panašų kursą kitose Lietuvos aukštosiose mokyklose. 2025 m. sausio 21 d. skaitytas pranešimas „Įsibėgėja užkrečiamųjų ligų sezonas“ M. Čoboto universitetas klausytojams (158 dalyviai), aptariant sezoninių užkrečiamųjų ligų rizikas ir vakcinacijos reikšmę. Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba prie SAM nuolat vykdo nepageidaujamų reakcijų į skiepus priežiūrą ir nuolat teikia informaciją gyventojams apie nepageidaujamas reakcijas į skiepus, o išsamią kasmetinę registruotų vakcinų nepageidaujamo arba pašalinio veikimo analizę skelbia savo interneto svetainėje: https://vvkt.lrv.lt/lt/farmakologinis-budrumas_pagr_menu/inr-ataskaitos/.</p>
<p>3 uždavinys. Įgyvendinti tarptautinių organizacijų nustatytus tikslus</p>	<p>3.1. užtikrinti Pasaulio sveikatos organizacijos (toliau – PSO) Sveikatos sektoriaus atsako į virusinį hepatitą PSO Europos regione veiksmų plane numatyto vieno iš hepatito B prevencijos tikslų – 95 proc.</p>	<p>Vykdytos veiklos, skirtos skiepijimo visomis į NIP įtrauktomis vakcinoms aprėpčių didinimui.</p>

3 uždavinys. Įgyvendinti tarptautinių organizacijų nustatytus tikslus	<p>vakcinacijos aprėpčių trimis vakcinos dozėmis nuo HBV, – įgyvendinimą, didinant skiepijimo nuo šios užkrečiamosios ligos aprėptis</p>	
	<p>3.2. užtikrinti Europos Komisijos 2021 metų kovos su vėžiu plano tikslo – eliminuoti gimdos kaklelio ir kitų vėžinių susirgimų atvejus, priklausomus nuo ŽPV infekcijos, pasitelkiant rutininį mergaičių ir berniukų skiepijimą, ir pasiekti bent 90 proc. mergaičių bei ženkliai didinti berniukų skiepijimo aprėptis iki 2030 m., įgyvendinimą, didinant skiepijimo nuo šios užkrečiamosios ligos aprėptis</p>	<p>NIP Koordinavimo taryboje planuojama svarstyti galimybę pirminės sveikatos priežiūros specialistams sudaryti individualų ŽPV vakcinų skiepijimų kalendorių visiems berniukams iki 17 metų amžiaus (t. y. tiems, kurie gimę anksčiau nei 2011 m. vasario 1 d.) ir juos paskiepyti PSDF lėšomis centralizuotai įsigyta ŽPV vakcina bei galimybę suaugusioms 18–26 metų (įmtinai) moterims pasiskiepyti nuo ŽPV PSDF lėšomis centralizuotai įsigyta ŽPV vakcina (2025 m. gautas NEG vertinimas).</p> <p>Didelis dėmesys skiriamas visuomenės švietimui ir informavimui. Šios veiklos finansuojamos iš Visuomenės sveikatos stiprinimo fondo, Europos Sąjungos Sveikatos programos „EU4Health“ lėšų, valstybės biudžeto bei kitų teisėtų finansavimo šaltinių. Gyventojai nuosekliai ir reguliariai informuojami apie vakcinacijos nuo užkrečiamųjų ligų, įskaitant ŽPV, naudą, vakcinų saugumą ir veiksmingumą. Įgyvendinant 2022–2030 m. SAM sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo plėtros programos pažangos priemonę, pradedama plataus masto socialinė informacinė kampanija, apimanti ir vakcinacijos raštingumo didinimą (šiai veiklai skirta apie 3 mln. eurų), taip pat numatytas nacionalinės skiepijimo platformos sukūrimas. Pažymėtina, kad vien 2025 m. SAM ir jai pavaldžios įstaigos įgyvendino apie 400 visuomenės informavimo veiksmų užkrečiamųjų ligų ir imunoprofilaktikos tematika.</p>

3 uždavinys. Įgyvendinti tarptautinių organizacijų nustatytus tikslus

3.2. užtikrinti Europos Komisijos 2021 metų kovos su vėžiu plano tikslo – eliminuoti gimdos kaklelio ir kitų vėžinių susirgimų atvejus, priklausomus nuo ŽPV infekcijos, pasitelkiant rutininį mergaičių ir berniukų skiepimą, ir pasiekti bent 90 proc. mergaičių bei ženkliai didinti berniukų skiepavimo aprėptis iki 2030 m., įgyvendinimą, didinant skiepavimo nuo šios užkrečiamosios ligos aprėptis

Vakcinacijos skatinimas yra vienas iš savivaldybių visuomenės sveikatos biurų veiklos prioritetų. Biurai vykdo tikslines informavimo ir švietimo veiklas, skirtas įvairioms gyventojų grupėms, siekdami didinti pasitikėjimą vakcinomis, pateikti moksliskai pagrįstą informaciją apie jų naudą ir saugumą bei mažinti klaidingų nuostatų ir mitų paplitimą.

Lietuva aktyviai dalyvauja ir tarptautiniuose projektuose: vykdomi Europos sveikatos ir skaitmenizavimo vykdomosios institucijos finansuojami projektai LT-SURVEILLANCE („Užkrečiamųjų ligų priežiūros sistemos Lietuvoje stiprinimas“), JARED („Bendrieji veiksmai dėl lėtinių kvėpavimo takų ligų“), taip pat įgyvendintas projektas PERCH, kurio pagrindinis tikslas – prisidėti prie Europos kovos su vėžiu plano įgyvendinimo, skatinant mergaičių ir berniukų įprastinę vakcinaciją nuo ŽPV ir siekiant per artimiausią dešimtmetį eliminuoti gimdos kaklelio ir kitus ŽPV sukeltus vėžinius susirgimus. PERCH projektas, pradėtas 2022 m. lapkričio 1 d., sėkmingai įgyvendintas, aktyviai vykdamas stebėsenos ir visuomenės švietimo veiklas, susijusias su ŽPV vakcinacija. Projekto metu rinkti ir analizuoti duomenys apie skiepavimo sistemą Lietuvoje, skiepavimo apimtį, visuomenės požiūrį bei pagrindinius iššūkius, taip pat atlikta tėvų apklausa (dalyvavo 902 respondantai) ir parengta mokslinės literatūros apžvalga. Be to, organizuoti susitikimai su specialistais ir institucijomis.

3.3. užtikrinti tymų likvidavimą ir įgimto raudonukės sindromo prevenciją, taikant vaikų skiepimą ir siekiant 95 proc. skiepavimo tymų, raudonukės, epideminio parotito (MMR) vakcina aprėptį

Lietuvoje endeminis tymų viruso perdavimas nutrauktas mažiausiai 24 mėnesiams, t. y. perdavimas nevyksta, bet dar nepasiektas 36 mėnesių laikotarpis, būtinas visiškam tymų viruso eliminavimui patvirtinti. Raudonukė eliminuota (naujausi duomenys):

2025 m. įgyvendintos veiklos

		<p>https://www.who.int/europe/news-room/events/item/2024/09/10/default-calendar/13th-meeting-of-the-european-regional-verification-commission-for-measles-and-rubella-elimination-%28rvc%29?utm_source=chatgpt.com</p>
<p>4 uždavinys. Nustatyti vienodą ir aiškia apmokėjimo už skiepavimo paslaugą sistemą bei asmens sveikatos priežiūros įstaigų skatinimo už didinamas skiepavimo aprėptis modelį</p>	<p>4.1. svarstyti suaugusiųjų skiepavimų (skiepavimai nuo difterijos ir stabligės, rizikos grupių nuo pneumokokinės infekcijos) įtraukimą į paslaugų, už kurias mokamas skatinamasis priedas, sąrašą</p>	<p>2025 m. klausimas nebuvo svarstytas</p>
	<p>4.2. sukurti ir įdiegti asmens sveikatos priežiūros įstaigų skatinimo modelį už pakankamą aprėptį skiepavimą į Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepavimų kalendorių įrašytomis vakcinomis</p>	<p>Vadovaujantis Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo organizavimo ir šių paslaugų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. V-943 „Dėl Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo organizavimo ir šių paslaugų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašo tvirtinimo“ 401 punktu nustatyta, kokios yra siektinos ASPĮ gerų darbo rezultatų reikšmės. Viena jų yra vyresnių nei 65 metų asmenų skiepavimas gripo vakcina, įstaigos pasiekę nustatytą reikšmę gauna priedą, kuris apskaičiuojamas pagal nustatytą metodiką. Visa apskaičiavimo metodika yra aprašyta šio įsakymo 1 priede.</p>
	<p>4.3. svarstyti įtraukti šeimos gydytojo individualaus skiepavimo plano sudarymą į paslaugų, už kurias mokamas skatinamasis priedas, sąrašą</p>	<p>2025 m. klausimas nebuvo svarstytas</p>

2025 m. įgyvendintos veiklos

<p>5 uždavinys. Sustiprinti vakcinomis valdomų užkrečiamųjų ligų epidemiologinę priežiūrą ir skiepavimo aprėpčių stebėseną</p>	<p>5.1. vykdyti skiepavimo aprėpčių stebėseną (monitoringą), analizę ir kontrolę. Parengti skiepavimo į Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepavimų kalendorių įrašytomis vakcinomis aprėpčių švieslentę</p>	<p>Vykdomas projektas LT-SURVEILLANCE, kurio vienas iš uždavinių – parengti skiepavimo į Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepavimų kalendorių įrašytomis vakcinomis aprėpčių švieslentes. Daugiau informacijos apie projektą: Projektas LT-SURVEILLANCE „Užkrečiamųjų ligų priežiūros sistemos Lietuvoje stiprinimas“ - Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos</p>
	<p>5.2. įvertinti skiepavimo aprėpčių skaičiavimo metodiką pasirinktose asmens sveikatos priežiūros įstaigose</p>	<p>Visi 10 NVSC departamentų organizavo susitikimus su savo administracinėje teritorijoje esančiomis ASPĮ, kurių metu buvo aiškinama Formos Nr. 7 „Imuniteto būklės ataskaita“ pildymo metodika</p>
	<p>5.3. atlikti iš Lietuvoje negyvenančių, bet registruotų Lietuvos asmens sveikatos priežiūros įstaigose, bei užsieniečių vakcinacijos proceso Lietuvoje analizę</p>	<p>2025 m. veiksmai šiuo klausimu nebuvo vykdomi</p>
	<p>5.4. vykdyti nepageidaujamų reakcijų į skiepus priežiūrą ir nuolat teikti informaciją gyventojams apie nepageidaujamas reakcijas į skiepus. Išsami kasmetinė registruotų vakcinų nepageidaujamo arba pašalinio veikimo analizė teikiama Nacionalinės imunoprofilaktikos programos nepriklausomų ekspertų (patarėjų, konsultantų) grupei ir skelbiama tinklalapyje</p>	<p>Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba prie SAM nuolat vykdo nepageidaujamų reakcijų į skiepus priežiūrą ir nuolat teikia informaciją gyventojams apie nepageidaujamas reakcijas į skiepus, o išsamią kasmetinę registruotų vakcinų nepageidaujamo arba pašalinio veikimo analizę skelbia savo interneto svetainėje: https://vvkt.lrv.lt/lt/farmakologinis-budrumas_pagr_menu/inr-ataskaitos/.</p>

2025 m. įgyvendintos veiklos

<p>5 uždavinys. Sustiprinti vakcinomis valdomų užkrečiamųjų ligų epidemiologinę priežiūrą ir skiepijimo aprėpčių stebėseną</p>	<p>5.5. tobulinti vakcinomis valdomų užkrečiamųjų ligų sukėlėjų stebėseną; užtikrinti sukėlėjų tipavimą ir (ar) genotipavimą</p>	<p>Užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų valstybės informacinės sistemos modernizavimas. II Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija organizuoja tyimų, raudonukės mėginių genotipavimą ligoniams, kuriems laboratoriškai patvirtinti tymai, raudonukė ir yra imami ėminiai molekuliniais tyrimams atlikti.</p>
	<p>5.6. atlikti skiepijimo efektyvumo vertinimą, pirmiausiai – B tipo meningokokinės infekcijos</p>	<p>2025 m. veiksmai šiuo klausimu nebuvo vykdomi</p>
	<p>5.7. atlikti seroepidemiologinius skiepijimais valdomų užkrečiamųjų ligų tyrimus, pirmiausiai – naikinamų ligų (tyimų, raudonukės)</p>	<p>2025 m. veiksmai šiuo klausimu nebuvo vykdomi</p>
<p>6 uždavinys. Vykdamat profilaktinius skiepijimus pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepijų kalendorių bei vaikų ir suaugusiųjų skiepijimą nuo užkrečiamųjų ligų teisės aktu nustatyta tvarka užtikrinti palankią vakcinomis valdomų užkrečiamųjų ligų epideminę situaciją</p>	<p>Centralizuotai įsigyjami imuniniai vaistiniai preparatai Nacionalinei imunoprofilaktikos 2024–2028 metų programai vykdyti; vykdomi profilaktiniai skiepijimai pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepijų kalendorių bei suaugusiųjų vakcinacija pagal Lietuvos suaugusių asmenų skiepijimo planą.</p>	

**7 uždavinys.
Užtikrinti tinkamą
Nacionalinės
imunoprofilaktikos
2024–2028 m.
programos
įgyvendinimą**

Vertinama NIP priemonių vykdymo eiga ir svarstomi siūlymai dėl jos tobulinimo, viešinami priimti sprendimai

**7 uždavinys.
Užtikrinti tinkamą
Nacionalinės
imunoprofilaktikos
2024–2028 m.
programos
įgyvendinimą**

Vertinama NIP priemonių vykdymo eiga ir svarstomi siūlymai dėl jos tobulinimo, viešinami priimti sprendimai

1 priedas

Užkrečiamoji liga (amžiaus grupė)	Vakcinomis valdomų užkrečiamųjų ligų, nuo kurių skiepijama pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių, apimtys Lietuvoje 2011–2025 m.														
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tuberkuliozė (naujagimiai)	97,80	97,90	98,20	97,70	97,20	97,70	97,30	96,4	96,56	95,79	93,31	92,73	93,20	93,18	93,73
Hepatitis B (naujagimiai)	95,70	93,20	97,70	97,40	97,30	97,10	97,0	95,90	96,30	95,22	92,52	93,54	93,10	93,51	92,93
Difterija, stabligė, kokliušas, polio, haemophilus B (1 m.)	92,40	92,80	93,20	92,90	93,50	94,10	93,70	92,30	92,12	91,35	90,05	90,00	90,01	88,82	88,72
Tymai, epideminis parotitas, raudonukė (2 m.)	93,70	93,40	93,30	93,40	94,20	93,70	93,50	92,20	92,73	90,11	88,41	86,46	87,08	86,17	85,79
Tymai, epideminis parotitas, raudonukė (7 m.)	93,70	92,80	92,50	91,80	91,50	92,20	92,30	91,60	93,20	90,53	88,37	86,53	85,72	84,57	84,51
Pneumokokinė infekcija (1 m.)	-	-	-	-	30,10	81,60	82,50	81,90	81,63	83,37	82,29	80,80	81,76	81,47	79,46
ŽPV infekcija (11 m.) 1 d.						12,50	34,50	55,30	63,36	61,64	60,71	59,37	56,10	59,27	60,45
ŽPV infekcija (12 m.) 1 d.						2,92	43,19	77,78	77,19	76,10	73,64	71,73	62,74	70,73	73,66
Rota virusinė infekcija (1 m.)	-	-	-	-	-	-	-	-	66,76	66,82	66,80	68,43	73,84	77,09	75,8
Meningokokinė B infekcija (1 m.)	-	-	-	-	-	-	-	-	55,77	74,97	76,09	75,19	76,20	76,74	75,5

